

Legend paekivist

Tiina Vungo
Jõhvi Gümnaasium
10.klass
Õp. Tiina Gashkov

Elas kord Jüri koos oma vanematega talus. Ta oli vanematele abiks ja aitas talu üleval pidada. Haris põldu ja karjatas loomi, tegi ka heinatööd. Jüri on alati tahtnud mõnda julgustükki teha ja tunda ennast vaprana.

Ühel päeval ta otsustas: „Ema, isa, ma lähen laia maailma seiklusi otsima!“

Ema ei tahtnud Jüri minema lasta, aga isa soovust oli sellega väga nõus. Ta sõnas: „Lõpuks saab sinust ka mees!“

Jüri oli oma otsuse teinud. Ta võttis kaasa süüa ja juua ning asuski teele.

Jüri oli juba nädala aega seiklusi otsinud, kuid tulutult. Söökki hakkas otsa saama.

Kuid ühel päeval puu all pikutades kuulis ta: „Appi, appi aidake. Meie küla röövitakse!“

Jüri oli krapsti püsti ja ta mõtles, et nüüd on tema võimalus käes. Ta jooksis neiu juurde, kes appi hüüdis ning tüdruk juhatas ta oma külla. Kõik külaelanikud karjusid läbisegi ja jooksid. Röövlid hakkasid juba ära minema, kuid vapper Jüri jäi nende tee peale ette.

„Sa maakas kasi minema!“ karjus röövlite pealik.

„Ei. Anna kohe külaelanike nende vara tagasi.“

„Kasi eest!“ ei teinud röövel Jürist väljagi.

„Kui sa kohe neile vara tagasi ei anna. Siis sa veel kahetsed,“ ütles Jüri enesekindlalt.

„Ei tea mis sinusugune mulle küll teha saab?“

„Ma...ma viskan sind kiviga muidu,“ Jüril ei olnud relva kaasas. Tema ainsaks relvaks olid maas lebavad kivid ja tema ise muidugi.

Röövel puhkes hirmsasti naerma ja kõik teised röövlid samuti. Järsku lendas taevast suur paekivi otse pealikule pähe ja surmas ta. Kõik jäid korraga vaikseks. Inimeste pilgud suundusid Jüri peale, kes oli ise samuti üllatunud, kuid ei näidanud seda välja.

„Kuidas sa seda tegid?“ küsis üks röövel uskumatult.

Jüri ei jõudnud vastata kuna kõik röövlid kadusid kui tina tuhka. Nad kõik kartsid Jüri ja arvasid, et too teeb neile midagi halba.

Kõik rahvas hõiskas ja plaksutas. „Kangelane!“ hüüdsid inimesed. Röövlid olid külarahvast juba aastaid kiusanud ja nüüd oli see lõpuks läbi. Kuid keegi ei saanud aru kuidas see kivi niimoodi taevast alla kukkus. Kuna see neid päästis, sai Eesti rahvuskiviks paekivi ja Jürist nende kangelane.

Risto-Sven Schmidt
Jõhvi Gümnaasium
10.klass
Õ. Tiina Gashkov

Meie emakeeleks on eesti keel.

Eestis muudki tähtsat on veel.

Tallinn on meil pealinnaks,

pole keegi kuningannaks.

Meil on rahvas valitsejaks

ja politsei manitsejaks.

Sini-must-valge on meil lipp,

lõvi ja tammeokstega kaetud vapp.

Paekivi on meil rahvuskivi,

24. veebruaril sõdurite rivi.

Suitsupääsuke on rahvuslind.

Eestimaa, ARMASTAN SIND!

Paekivi

Jaak Veske
Jõhvi Gümnaasium
10.klass
Õp. Tiina Gashkov

Elas kord Alutaguse metsade vahel vägev sorts. Sorts oli kuulus üle maailma, teda tunti nii Mustal Mandril kui ka Tõusva Päikese maal. Sortsi meelistegevuseks oli uute asjade loomine. Eriti meeldisid talle igasugused mineraalid ning suured kivid. Ühel õhtupoolikul hurtsikus uinudes tundis sorts, et midagi oli veel puudu. Ta arutas endamisi, milles on asi, kõrbed ja rannad oli ta juba liivaga üle puistanud, Aasias ja Lõuna-Ameerikas suured mäed püsti puhunud, maakera vulkaanilisi täpikesi täis tippinud, aga tema enda elupaik oli kuidagi silmapaistmatu ning igav. Järgmisel hommikul pani sorts katlasse terakesi, igasugu väikesi kribalaid mis ta riulilt leidis ja sekka ka oma kunagisi häid sõpru trilobiite ja muid mereelukaid, kes evolutsioonile nüüdseks jalgu olid jäänud ning merepõhjasid katsid. Sorts valvas katelt kuu aega, segas hoolikalt, kontrollis tihti tuld ning käis hiies ohvreid toomas, et ettevõtte korda läheks. Kolme kuu pärast võttis sorts katlast välja oma esimese loomevilja, selleks oli marmor. Sorts leidis, et selline asi on väärt küll kujude valmistamiseks, aga kivistunud loomakesi sinna sisse segada ei olnud õnnestunud, samuti häiris sorts asjaolu, et kivi loomiseks oli vaja suurt rõhumist ning kuumust. Sorts segas katla sisu edasi. Pärast kuudepikkust nõidumist ja katsetamist tõi sorts lagedale uue kivi. Selleks kiviks oli kriit. Kriit oli väga pehme ja koosnes lubjast, mida loomad oma kodadesse olid kogunud. Kriidiga maad mööda tõmmates jäid maha valged jäljed. Vaatamata sellele, et olid olemas juba marmor ja kriit, otsustas sorts katsetada ka kolmandat korda, marmori ja kriidi pillutas ta mööda maad laiali, teistele inimestele leidmiseks ja kasutamiseks. Nüüd oli sorts pikast jändamisest väsinud ning otsustas magama heita, nagu mõttehiiglastele kohane, magas ta maha neli nädalat. Ärgates tuli talle meelde, et oli katla alla tule põlema jätnud ja enne sisu minema viskamist heitis ta pilgu katla sisemusse. Talle vaatas vastu hallikas kivitükk, mis koosnes tugevalt kokku liitunud terakestest ja kus oli palju mereloomade kodasid ning jäänuste kivistisi. Prooviks ehitas ta paekivist Eesti põhjaranniku. Tulemus meeldis sortsile väga. Järgmiseks lammutas ta laiali oma savist onni ja asendas selle suure paekivist majaga. Selgus, et paekivi oli lisaks kõigele muule ka väärtuslik ehitusmaterjal. Paekivi erines marmorist ehituse ja kriidist tugevuse poolest. Sorts kasutas paekivi ohtralt maapinna vooderdamisel ning tänu sellele leidubki teda paljudes paikades. Sortsile meeldis uus kivi ja ta levitas paekivi kasulikke omadusi inimeste seas, kes peagi hakkasid kasutama seda ehitusel ja muudel töödel. Selline ongi paekivi kujunemislugu.

Muinasjutt paekivi tekkest

Roman Shumailov

Jõhvi Gümnaasium

10.klass

Õp. Tiina Gashkov

Muistsetel aegadel elasid kord neli venda. Üks oli õpetatud geoloog, kes tegeles settekivimite uurimisega, teine oli shamaan, kes teadis kõiki looduse saladusi, kolmas oli noormees, kes kogu oma elu tegeles keemiaga ning neljas oli püha Trolliuse kiriku munk.

Nad elasid puust tehtud majades ning õhtuti seal kõlas suurepärase muusika, mida vennad mängisid oma keelpillidel. Vaatamata sellele, et majad olid tehtud meistrite kätega, ometi ei suutnud nad vastu pidada karmidele talvedele ja samuti ei saanud nende majade seinad midagi vastu panna tagedatele tormidele, see oli vendi alati häirinud. Kaua aega olid nad otsinud sobivat ehitusmaterjali, kuid tulemuseta. Isegi geoloog ei suutnud probleemi lahendada. Ühel päikesepaistelisel ööl oli shamaan nagu alati mediteerinud oma imerohu abiga ning talle ilmus ime! See oli halli värvi settekivim, millele nimetust shamaan ei osanud anda. Kohe helistas ta oma vendadele ning kutsus kokku koosoleku, kus munk kohe ütles, et see on jumala antud märk! Kohe sadas munga sõnade kinnituseks taevast kitarri muusika saatel alla kaltsiumi kui jaanuaris lund ning meri sülitas välja rohkelt karbonaati! Jumal andis paekivi keemilise valemi keemikule ja ütles: „Nii on õige”. Vennad olid hämmastuses, kuid nad kohe võtsid ennast kokku ning keemik koos geoloogiga asusid kohe tööle. Nad olid kaua töötanud. Ühel pimedal ööl, kui äike valgustas taevast ning vihma sadas nagu Maailma loomisel, tekkis kahe venna laboratooriumis keemilise reaktsiooni saadusena see, mille nimel nad töötasid! Settekivim, milles keemik kohe avastas Karbonaatkivimi, mida munk otsekohe paekiviks ristis. Viis aastat hiljem nad elasid juba paekividest majades, mis pidasid vastu kõikidele tormidele ja talvedele, aeg möödus ning paekivi levis mööda maailma. Seda hakati aina laialdaselt kasutama ehitusmaterjalina.

Kuidas paekivi oma nime sai

Rainer Heinsar

Jõhvi Gümnaasium

10.b klass.

Juhendaja: Tiina Gaškov

Ükskord ammu ammu elas üks mees kelle perekonnanimi oli Paekivi. Ta oli väga töökas mees, hoolitses oma pere eest. Tal oli kaks last, kes olid samuti väga hoolsad ja õpihimulised. Härra Paekivile meeldis väga looduses jalutada. Iga päev veetis ta vähemalt tund aega looduses jalutades. Tänu sellele avastas ta väga palju taime- ja loomaliike. Alati kandis ta endaga kaasas raamatut, kuhu olid kantud kogu maailma looduse kohta üksikasjad. See oli väga paks raamat. Aga ta leidis sealt alati kõik, mida tahtis leida.

Ühel päeval kui naine ja lapsed olid kodust lahkunud, läks hr.Paekivi jällegi metsa jalutama. Ta jalutas vilistades mööda väikest teed metsa ääres ning vaatles enda ümber toimuvat. Korraga prantsatas mees pikali. Ta oli suure kivi otsa komistanud. Mees kukkus nii valusalt, et ei saanud ennast enam liigutada. Mõne hetke pärast kaotas ta teadvuse.

Möödunud oli kolm tundi kui hr. Paekivi vaikselt ärkvele hakkas tulema. Ta nägi enda ees musta kogu. Seejärel küsis ta “Mis on juhtunud?”. Tema ees seisev vana daam vastas talle, et mees olevat komistanud kivi otsa ja kaotanud teadvuse. Härra Paekivi vajus mõttesse. Ta läks kivi juurde ja uuris seda. Ta polnud sellist kivi varem näinud. Seega avas ta oma raamatu ja hakkas otsima selliste kirjeldustega kivi. Vastet ta aga ei leidnud. Midagi sellist polnud temaga kunagi varem juhtunud. Raamat oli talle alati vastuse andnud. Ka vana daam ei osanud teda aidata. Ta otsustas sellele kivile enda järgi nimeks panna paekivi. Koju minnes oli ta endaga väga rahul. Ta oli enda üle uhke ja rääkis sellest ka naisele, millise avastuse ta oli teinud. Päev päevalt hakkas ta üha enam leidma, kive mis olid samasugused nagu kivi, millele ta enda järgi nime andis. Sealt saigi paekivi oma nimetuse ja siia maani kasutatakse seda nimetust, mille härra Paekivi sellele väga väärtuslikule kivile pani.

Paekivi

Kristiina Kondranina
Jõhvi Gümnaasium
10.klass
Õp.Tiina Gashkov

Elasid kord memm ja taat. Mõlemad olid õnnetud, sest hiljutine torm oli viinud kõik nende elu jooksul vaevaga teenitud vara endaga merre. Ka maja oli rängalt kahjustada saanud, ning vana paarike pidi lahke naabrinaise juures ööd veetma. Samal ajal kui memm oli murest täiesti murtud, oli taat säilitanud veel raasuke külmaverelist mõtlemist ja nuputas, kuidas eluga edasi minna. Turult ei saanud midagi rahata, sõbrad väitsid kõik ühel häälel, et neil polnud raha ega abilisi anda.

Kaua ragistas vaene mees ajusid. Lähenes talv. Taat mõtles korraks puust maja teha, aga meie Eesti talvel ei ole puitmajas just kõige soojem ning toa soojendamiseks läheb vaja palju puitu. Teiseks võimaluseks oli ehitada hoone kivist. Aga kust sa saad nii palju head kivi? Ja siis torkas talle pähe suurepärase idee.

Taat võttis oma asjad ja lubas naise kahe kuu pärast uude maja viia. Kulus aga pea kolm kuud, enne kui memm teda uuesti kallistada sai. Käsikäes läks vanapaar vaatama taadi tööd. Lahkele naabritädile jäeti väiksesse pruuni pakki kinni seotud kingitus. Päev olid nad teel, aga nähtu oli sellist pikka teekonda väärt.

Keset imeilusat rohelist nurme seisis hilissügisese tõusva päikese kiirtes uus, palju suurem ilusam ja mugavam maja. Korstnast tõusis suitsu. Paar talvituma jäänud linnukest istusid merineitsi skulptuuri õlgadel, veel mitu tiirutasid ümber samasuguse, aga aia teises otsas. Oli neid seal veelgi, kõik erinevatest muinasjutukangelastest.

Majja jõudes tervitas memme uus koer ning vastu jooksid tema kaks kolmeaastast lapselapse, nende kannul pisiplikade vanemad. Kõik olid kogunenud vanakestele uues kodus õnne soovima.

Kui memm ja taat olid end oma kodus mõnusalt sisse seadnud, küsis memm, mis ime läbi taat küll nii väärrika maja ja veel kõik need ilusad kujud aias valmis sai. Seepeale vastas taat, et temal oli väike abiline – kord merekaldal uidates kohtas mees suurt paekivi leiukohta, ja varsti avastas selle imelise kivi õige mitmed kasutusala. Nii sai maja valmis kiiresti ja ilma ühegi kroonita!

Naabritädi leidis aga pakikesest imeilusa kaelakee ja sellega sobivad kõrvarõngad, mida pärast uhkelt mööda küla kandis, nii et need, kes vanakesi aidata ei tahtnud, olid enda peale vihased, et keeldunud olid, kuna ehtekomplekt oli tõesti väga omapärane ja kaunis.

Karl Bent
Jõhvi Gümnaasium
10.klass
Õp. Tiina Gashkov

Me olime paekivil õues
vaadates merele,
sealt õhtu-udud tulid
ja tõusid kõrgele.

Lõid paekivist tuled
ükshaaval särama
ja merel veel üht paekivi
võis kauguses märgata.

Me tormidest rääkisime
ja kuidas taeva ja kivil
ja rõõmu ja kartuse vahel
käib laevniku ohtlik tee.

Ja kaugest lõunast ja põhjast,
ja kaugetest randadest,
ja sealseist võõraist rahvaist
ja võõrastest kommetest.

Puuhiiglased eesti kaldal
täis paekivisid on alati,
ja vaikne, kaunis rahvas
seal kummardab lootosi.

Kuid Eestis inimesed
on valged ja madalad.
Lee ääres paekive nad vaatavad
ja metsikult karjuvad.

Teda tõsiselt kuulasid neiud –
siis soiku jäi kõnelus.
Ka paekive enam ei paistnud,
liig suur oli hämarus.

“Paekivi”

Argo Saar, 10b.
Jõhvi Gümnaasium
Õp. Tiina Gashkov

Paekivi, paekivi,
miks oled sa selline kivi?
Nimetatakse sind ka karbonaatkivimiks
ja oled sa 1992 a. saanud Eesti rahvuskiviks.

Paekivi, paekivi
miks oled sa selline kivi?
Sinust saab teha palju skulptuure ja maju,
oled hea kaitsja, kui tuleb vihma saju.

Paekivi, paekivi
miks oled sa selline kivi?
Oled sa mitmel Eesti vappil,
pole sa suur, mahuksid ära ka kapil.

Paekivi, paekivi
miks oled sa selline kivi?
On säilinud maju sinust ehitatud 18. sajandil,
Sa ole tubli ja aita olla ka tublina Eestil.

Paekivi, paekivi
miks oled sa selline kivi?
Hoolikalt peab sind kaevandama,
austusega ja uhkusega kasutama.

Paekivi, paekivi
miks oled sa selline kivi?
On sinust palju pilte, vähe luuletusi,
miks inimesed sind ei hinda?
Ära seda minult küsi,
sest kuulud sa ikkagi Eestimaa pinda.

Paekivi

Anna Peri

Jõhvi Gümnaasium

10.klass

Õp. Tiina Gashkov

Paekivi on meie maa tähtsaim kiviliik. Paekivist on sajandeid ehitatud Eestimaal suuremaid ja väiksemaid, tähtsamaid ja vähemtähtsaid hooneid. Keskajast tänapäevani säilinud Tallinna vanalinn on parimaks näiteks paekivi headest ehitusomadustest. Paasi on kasutatud iidsetest aegadest saadik kalmete, hoonete ja kindlustuste rajamisel. Ta moodustab siin paksude kihtidena aluspinna, paemurdudes on paekivi kihiline ehitus selgesti näha, samuti on huvitav meie põhjarannikul paekihte vaadelda. Paekivi pole nii kõva kui kvarts, teda saab noaga purustada. ta ei lahustu vees, kuid lahustub äädikas, mille mõjul temas süsihappegaas eraldub. Paekivi on mitut liiki, neist on tähtsamad harilik paas (lubjakivi), kriit ja marmor. Harilik paas koosneb väikestest tihedalt kokkuliitunud terakestest. Ta on suuremalt jaolt halli värvi, kuid leidub ka kollakaid ja valgeid paekive. Paekivis võib juba palja silmaga karbikodasid kivististe näol tähele panna: need on endiste mereloomade jäänused, mis ühes muude ainetega merepõhja on langenud. Nii on neis paikades, kus praegu paas päevalgele ilmub, maakera teatud ajaloojärgul olnud meri. Meie maal on paas tähtis ehitusmaterjalina. Niisama tähtis on paas ehk lubjakivi sideainena ehituste juures: temast valmistatakse müürilupja ja krohvi. Selleks otstarbeks põletatakse lubjakivi isesugustes ahjudes. Alates 4.maist 1992 on paas Eesti rahvuskivi.

Kuidas paekivi omale nime sai

Henrik Tartlan

Jõhvi Gümnaasium

10.klass

Õp. Tiina Gashkov

Elasid kord Jüri ja Mari. Nad elasid ühes eestimaa metsas ning elatusid küttemisest ning korilusest. Ühel ilusal suvehommikul otsustas Mari värsket õhku hingama minna. Ilusat ilma ja loodust nautides polnud ta tähele pannud, kui kaugelt ta kõndinud oli. Järsku seisis ta ees meri, kuid kõike seda nägi ta kõrgemalt. Ta oli jõudnud kivikaljule. Natuke ringi vaadates, nägi ta laugemat kohta, kust sai randa jalutada ja seda ta tegigi. Alla jõudes avanes talle kena pilt merele, kuid see teda ei kütkestanud nii palju kui see meeletu kivisein. See kivi, mida ta nägi, oli halli värvi ja kohati võis kividelt näha mingite loomade kujutisi. Ta istus ja jälgis neid iidseid kujutisi kaua ning päikese loojudes ruttas ta koju, et oma leiust ka mehele teatada. Järgmisel päeval läksid nad Jüriga sinna tagasi, ka tema oli üllatunud. Nad otsustasid, et võtavad kivitükke ka koju. Ja nii kogunes nende hoovi nii suuri kui ka väiksemaid halle kivikamakaid. Alguses kaunistasid nad kiviga oma elamist, kuid aja möödudes ehitas Jüri sellest ka maja, mis osutus palju soojemaks ja tugevamaks kui nende vana onnike. Sellest kivist tahtsid nad rääkida ka oma sõpradele ja tuttavatele, kuid et sellest rääkida oli vaja kivile nimi panna. Nad hakkasid kutsuma seda paekiviks, sest sellest kivist sai nende elu lahutamatu osa ning peavarju peamine ehitusmaterjal. Sellest ajast saati on rahvas kutsunud just seda halli kivi paekiviks.